

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Središnja Bosna/Srednjobosanski kanton

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 51 0 P 209627 24 Gž

Novi Travnik, 20.11.2024. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku u vijeću sastavljenom od sudaca Alma Islamović, predsjednica vijeća, Davor Kelava i Denis Trifković, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja ASA Banka d.d. Sarajevo sa sjedištem u Sarajevu (ranije ASA Banka Naša i snažna d.d. i Sberbank BH d.d. Sarajevo), ul. Trg međunarodnog prijateljstva br. 25, zakonski zastupnici članovi uprave Davor Tomić i Aldijana Rakić, a koju zastupa punomoćnik zaposlenica Irma Đuherić, protiv tuženika 1. V. V. iz V., ... i 2. M. V. iz V., ... , koje zastupa Tunjo Laštro, odvjetnik iz Busovače, ul. 16. kolovoza b.b., radi pobijanja dužnikove pravne radnje, vrijednost spora 45.662,72 KM, odlučujući po žalbama punomoćnika tuženika izjavljenoj na presudu Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 209627 23 P od 15.11.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 20.11.2024. godine, donio je:

PRESUDU

Žalbe se odbijaju kao neutemeljene i potvrđuje presuda Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 209627 23 P od 15.11.2023. godine.

Obrazloženje

Osporenom presudom prvostupanjskog suda, u stavku prvom, usvojen je tužbeni zahtjev tužitelja i utvrđena ništavnost Ugovora o darovanju nekretnina notarski obrađen od strane notara Jasne Sofović sa službenim sjedištem u Vitezu pod brojem OPU-IP: 601/2021 od 20.07.2021. godine zajedno sa ispravkom Ugovora o darovanju nekretnina OPU-IP: 601-1/2021 od 19.08.2021. godine, zaključen između tuženika V. V. i V. M., te isti zbog ništavnosti gubi dejstvo prema tužitelju ASA Banka d.d. Sarajevo (ranije ASA Banka Naša i snažna d.d. i Sberbank BH d.d. Sarajevo) u dijelu u kojem je potrebno za namirenje tužiteljevog potraživanja prema M. V., po osnovu Rješenja o izvršenju na osnovu protesta mjenica od 19.05.2022. godine, u iznosu od 45.662,72 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 24.01.2022. godine, kao dana dospelosti mjenice pa do isplate uvećanog za troškove protesta mjenica u ukupnom iznosu od 165,00 KM. Stavkom drugim, određeno je da je prvotuženik V. V., kao vlasnik nekretnina, dužan dopustiti da tužitelj ASA Banka d.d. Sarajevo svoju novčanu tražbinu od drugotuženika M. V. u iznosu 45.662,72 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 24.01.2022. godine, kao dana dospelosti mjenice pa do isplate uvećanog za troškove protesta mjenica u ukupnom iznosu od 165,00 KM, namiri prodajom 1/1 nekretnina koje u naravi predstavljaju k.č. 1645/6- POUE, oranica/njiva 4. klase površine 465 m² upisana u ZK uložak broj 2836 KO NP

_VITEZ i k.č. ... , oranica/njiva 4. klase površine 206 m2 upisana u ZK uložak broj ... KO NP _VITEZ u roku od 30 dana, dok je stavkom trećim, tužitelj odbijen sa zahtjevom za naknadu troškova postupka kao neosnovan.

Na ovu presudu žalbu su blagovremeno uložili tuženici iz svih žalbenih razloga propisanih člankom 208. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH sa prijedlogom da ovaj sud pobijanu presudu ukine i predmet vrati na ponovni postupak.

U obrazloženju žalbe prvotuženik navodi da nije znao niti je mogao znati da su drugotuženik i njegovo poduzeće imali bilo kakav dug i financijske probleme zbog kojih nisu mogli otplaćivati kreditna dugovanja. Ni prilikom zaključenja ugovora, kojim je drugotuženik u suštini samo vratio nekretnine prvotuženiku koje mu je ranije poklonio, prvotuženik nije bio obaviješten o mogućim problemima vezanim u kasnijem ostvarivanju prava vlasništva nad tim nekretninama. U žalbi se ističe i da sud nije pravilno cijenio iskaz prvotuženika, koji je tvrdio da nije znao ništa o poslovima svog sina, te da notar nije predočio nikakve informacije niti ga upozorio, jer u tom slučaju ne bi pristao na zaključenje bilo kakvog ugovora.

U žalbi drugotuženik ističe da nije sporno da su tužene parnične stranke zaključile Ugovor o darovanju i Aneks Ugovora, kako to navodi prvostupanijski sud, te da postoji pravni interes za pobijanje pravnih radnji. Međutim, naglašava da predmet tužbe nije pobijanje cijelog Ugovora o poklonu i Aneksa, već samo dijela ugovora koji se odnosi na dug drugotuženika u iznosu od 45.662,72 KM, zajedno s kamatama i troškovima protesta mjenice. U žalbi se postavlja pitanje da li je trebalo obuhvatiti i drugotuženika, odnosno dužnika, kao stranu u postupku. Žalitelj ukazuje na pogrešno tumačenje prvostupanijskog suda koji je naveo da su oba tužena pasivno legitimirana, jer se postupak odnosi na prava darovatelja i daroprimatelja. Smatra da se odredbe članka 281. stavak 3. Zakona o obveznim odnosima ne primjenjuju u ovom slučaju, jer se ne radi o situaciji u kojoj treća osoba prenosi korist na pribavitelja, već o prijenosu nekretnina izravno od dužnika prema prvotuženiku. Pri tome, ograničenje prava vlasništva ne utječe na cijelu imovinu, već samo na onaj dio imovine koji je potreban za namirenje tužitelja, zbog čega je tužbom trebalo obuhvatiti samo vlasnika nekretnine (prvotuženik). Također, žalitelj ističe da je nepravilno utvrđeno činjenično stanje jer je u trenutku zaključenja Ugovora o poklonu uredno izmirivao dug prema tužitelju do trenutka blokade računa od strane Uprave za indirektno oporezivanje BiH. U vrijeme raspolaganja predmetnom nekretninom drugotuženik nije imao dug prema tužitelju, nije imao namjeru niti je mogao znati da će takvim raspolaganjem nanijeti štetu tužitelju-povjeritelju po osnovu kredita, posebno iz razloga što je njegovo poduzeće imalo i drugu imovinu (osnovna sredstva i druga sredstva na računu) iz kojih se mogao namiriti postojeći dug prema tužitelju, niti poklonjene nekretnine objektivno imaju vrijednost koju potražuje tužitelj. Na takav način prvostupanijski sud je povrijedio i odredbe materijalnog prava koje reguliraju pobijanje dužnikovih pravnih radnji.

Tužitelj je u odgovoru na žalbu tuženika pod brojem: 4410-22-1072-14/2024 IMĐ predložio da se ista odbije u cijelosti jer je tužitelj dokazao osnovanost postavljenog tužbenog zahtjeva da je drugotuženik raspolagao svojom imovinom na štetu tužitelja, a u korist prvotuženika, koji je njegov otac, čime se doveo u stanje da ne može isplatiti dug koji ima prema tužitelju.

Nakon što je ispitao osporenu odluku u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti u smislu članka 221. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH¹, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Žalba nije utemeljena.

Prije svega, neutemeljeno tuženici u žalbi ukazuju na povrede odredaba parničnog postupka. Iz spisa i osporene presude proizlazi kako su parnične stranke pred sudom, sukladno članku 7. stavak 1. i članku 123. stavak 1. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH, izvele dokaze koje su smatrale bitnim za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari. Po ocjeni ovog suda, a nasuprot žalbenim prigovorima, prvostupanjski sud je izvedene dokaze na glavnoj raspravi cijenio na način propisan odredbom članka 8. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH i na osnovu takve ocjene dokaza utvrdio činjenice od značaja za odluku u ovoj pravnoj stvari. Svoju odluku prvostupanjski sud je temeljio na izvedenim materijalnim dokazima, dovodeći ih u međusobnu svezu i cijeneći na način propisan člankom 191. stavak 4. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH, a budući da obrazloženje pobijane presude sadrži sve propisane elemente i udovoljava standardu iz članka 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljenih sloboda, nema povrede odredaba parničnog postupka od strane prvostupanjskog suda.

Iz utvrđenih činjenica proizlazi da je tužitelj kao kreditor i pravna osoba ... d.o.o. Vitez kao korisnik kredita i drugotuženik M. V. kao sudužnik zaključio Ugovor o kratkoročnom revolving kreditu broj ... od 30.10.2018. godine, Ugovor o kratkoročnom kontokorentnom kreditu broj ... od 03.10.2018. godine i Ugovor o dugoročnom relaksirajućem obrtnom kreditu broj ... od 03.10.2018. godine. Obzirom da korisnik kredita i sudužnik nisu vršili redovitu uplatu mjesečnih rata u skladu sa otplatnim planovima i predmetnim ugovorima, predlagatelj (u ovom postupku tužitelj) ASA Banka d.d. Sarajevo (ranije Sberbank BH d.d. Sarajevo ASA Banka Naša i snažna d.d. Sarajevo) je u izvanparničnom postupku pred Općinskim sudom u Travniku proveo protest mjenice broj 51 0 V 198331 22 V od 15.02.2022. godine, broj 51 0 V 198332 22 V od 15.02.2022. godine i broj 51 0 V 198334 22 V od 09.02.2022. godine, a zatim na temelju tih mjenica pokrenuo ovršni postupak radi namirenja potraživanja i kao predmet ovrhe označio nekretnine iz ove parnice, koje su momentu podnošenja prijedloga, a na temelju zemljišnoknjižnog izvotka od 13.07.2021. godine, bile upisane kao vlasništva drugotuženika i na kojima je rješenjem tog suda broj 51 0 I 200009 22 I od 19.05.2022. godine određena ovrha sa zabilježbom u zemljišnoknjižnom uredu. Kako je Ugovorom o darovanju broj OPU-IP 601/2021 od 20.07.2021. godine drugotuženik M. V. izvršio prijenos vlasništva tih nekretnina na svoga oca prvootuženika V. V., zemljišnoknjižni ured Općinskog suda u Travniku je donio rješenje broj 051-0-Dn-22-001 486 od 16.11.2022. godine kojim je odbio upis zabilježbe rješenja o ovrsi od 19.05.2022. godine iz razloga što je u zemljišnim knjigama kao vlasnik upisan V. V., a ne Muhidin Varupa, čime ovrha na tim nekretninama nije mogla biti provedena jer su iste otuđene drugoj osobi (prvotuženiku).

U konkretnom sporu, tužbom se osporavaju pravne radnje dužnika, odnosno tužbenim zahtjevom se traži da se utvrdi da je ugovor o darovanju, zaključen između prvotuženika V. V. kao daroprimatelja i drugotuženika M. V. kao darovatelja (oca i

¹ Službene novine Federacije BiH, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

sina), bez pravnog učinka prema tužitelju, u dijelu koji se odnosi na namirenje potraživanja u iznosu navedenom u stavku drugom izreke prvostupanjske presude.

Na temelju prednjih navoda prvostupanjski sud je pravilno dao činjenične i pravne razloge za svoj stav da je drugotuženik kao dužnik poduzeo radnje raspolaganja svojom imovinom, čime je umanjio imovinu iz koje je tužitelj kao povjeritelj tražio namirenje svog potraživanja, a da tijekom postupka nije dokazao postojanje druge imovine. Tužba se temelji na pobijanju dužnikovih pravnih radnji u smislu članka 280. Zakona o obveznim odnosima, što i ovaj sud prihvata kao ispravnu pravnu kvalifikaciju prvostupanjskog suda. Za tu pravnu kvalifikaciju i za traženje pravne zaštite ispunjeni su uvjeti za pobijanje dužnikovih pravnih radnji iz odredbi članka 280., 281., 283., 284. i 285. Zakona o obveznim odnosima² odnosno, postoji potraživanje dospjelo za isplatu, pravna radnja darovanja svojih nekretnina jeste poduzeta na štetu povjerioca jer se na toj imovini povjeritelj nije mogao namiriti u sudskom ovršnom postupku jer je u tome spriječen upravo takvim darovanjem; raspolaganje je izvršeno bez teretno - darovanje članovima obitelji darovatelja uslijed čega se pretpostavlja da su oni znali da se darovanje poduzima sa ciljem da se onemoguću sudska ovrha na tim nekretninama.

Dakle, prvostupanjski sud je pravilno primijenio članak 283. Zakona o obveznim odnosima koji stavkom 2. propisuje da se tužba za pobijanje podnosi protiv treće osobe sa kojom je ili u čiju je korist poduzeta pravna radnja koja se pobija, odnosno protiv njegovih univerzalnih pravnih sljedbenika, a stavkom 3. ako je korist otuđio poslom bez naknade, tužba se može podići protiv pribavitelja i ako on to nije znao. U konkretnom slučaju, radi se o ugovoru o darovanju koji je doveo do pravnih posljedica za obje ugovorne strane drugotuženika (kao darovatelja) i prvotuženika (kao daroprimalatelja). S obzirom na to da se osporava pravna radnja koja se odnosi na prijenos imovine iz tog ugovora u dijelu koji se tiče ovrhe potraživanja prema tužitelju, tužbom su pravilno obuhvaćene sve strane koje su sudjelovale u toj pravnoj radnji, uključujući i drugotuženika kao dužnika te ovrhe, jer obje strane u spornom ugovoru imaju pravni interes u ishodu postupka.

Iz činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda zaključuje se kako je potraživanje tužitelja dospjelo prema drugotuženiku, da je poduzeta pravna radnja odnosno ugovor o darovanju učinjen na štetu tužitelja kao vjerovnika jer je darovatelj besplatnim pravnim poslom poklonio svom ocu nepokretnu imovinu iz koje je tužitelj kao povjeritelj tražio namirenje svog potraživanja. Drugotuženik (darovatelj) je znao za svoj dug prema tužitelju jer je potraživanje utvrđeno još u izvanparničnom postupku, pa je on kao dužnik mogao znati i znao da darovanjem predmetnih nekretnina svome ocu onemogućava namirenje potraživanja tužitelja u sudskom ovršnom postupku za koji postupak je znao da se vodi radi namirenja potraživanja tužitelja. Nadalje, za pobijanje konkretne pravne radnje postoje i uvjeti iz članka 281. stavak 2. i stavak 3. Zakona o obveznim odnosima u smislu da je trećim osobama odnosno prvotuženiku kao daroprimalatelju bilo poznato da s takvim raspolaganjem darovatelj nanosi štetu povjeritelju. U svezi konkretnog slučaja, u smislu članka 281. stavak 2. se takvo saznanje pretpostavlja s obzirom da su tuženici najbliži srodnici, odnosno otac i sin. Pravni učinak pobijanja prema članku 284. Zakona o obveznim

² Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, "Službeni list R BiH", br. 2/92, 13/93, 13/94 i "Službene novine FBiH", br. 29/03 i 42/11

odnosima je takvo da pravna radnja (pravni posao) gubi učinak samo prema tužitelju i samo koliko je potrebno za ispunjenje njegovih potraživanja. Iz izreke prvostupanjske presude upravo i slijedi da je pravilno i odlučeno a suprotno žalbenim tvrdnjama drugotuženika.

Odredba članka 280. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima izražava pretpostavku o tome da oštećenje povjeritelja postoji uvijek kada uslijed izvršenja pobijane pravne radnje dužnik nema dovoljno sredstava da namiri povjeriteljevo potraživanje, što ne znači da dužnik tj. osoba protiv kojeg je podignuta tužba za pobijanje ne može dokazati suprotno. Slijedom toga, a suprotno žalbenim tvrdnjama, tužitelj nije bio dužan dokazati da darovatelj nije imao druge imovine za namirenje potraživanja, već je teret dokazivanja na tuženicima da dokažu činjenice da je drugotuženik kao darovatelj, osim poklonjenih nekretnina, imao drugu imovinu ili novac u dovoljnoj mjeri da se podmiri potraživanje tužitelja, a što proističe i iz obveze stranaka da svaka dokaže svoje činjenične tvrdnje u smislu članka 7. i članka 123. stavak 1. Zakona o parničnom postupku. Kako tuženi nisu izvodili dokaze radi dokazivanja da drugotuženik raspolaže drugom imovinom koja je podobna za ovrhu, i po ocjeni ovog suda, ima se uzeti da uslijed zaključenja predmetnog ugovora o poklonu nema dovoljno sredstava za namirenje potraživanja tužitelja.

Također, činjenica da je drugotuženik prestao vraćati kreditni dug 2021. godine, dok je ugovor o darovanju sklopljen u istom periodu, upućuje na to da je raspolaganje nekretninama izvršeno u trenutku kada je postojala prijetnja nemogućnosti izmirenja duga. S obzirom na to, ovaj sud odbija prigovor drugotuženika da je u trenutku zaključenja ugovora bio u mogućnosti izmiriti dug prema tužitelju i smatra da su pravne radnje darovanja bile poduzete na štetu tužitelja, što opravdava pobijanje ugovora temeljem odredbi Zakona o obveznim odnosima. Navodi prvotuženika da prilikom zaključenja ugovora o darovanju notar nije upozorio na moguće prepreke za zaključenje ugovora nisu od presudne važnosti, jer se u ovom slučaju ne radi o situaciji u kojoj bi postojala obveza notara da provjeri okolnosti koje nisu bile jasno definirane ili upisane u zemljišnim knjigama, već o pitanju valjanosti ugovora i njegovih pravnih učinaka, koji ovise o volji i svijesti ugovornih strana, a ne o eventualnim propustima notara. U konačnom, prigovor o objektivnoj vrijednosti poklonjenih nekretnina, ovaj sud smatra paušalnim i ničim dokazanim.

Iako tuženici u uvodu žalbe navode da osporavaju odluku o troškovima postupka, u obrazloženju žalbe ne navode konkretne razloge zbog kojih smatraju da je došlo do povrede, pa stoga ovaj sud nije bio u mogućnosti ispitati tu povredu. S obzirom na to da žalbeni navodi tužitelja nisu doveli u sumnju pravilnost i zakonitost pobijane presude, drugostupanjski sud je, temeljem odredbe članka 226. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH, odbio žalbe tuženika kao neutemeljene i potvrdio prvostupanjsku presudu.

Predsjednica vijeća

Alma Islamović